

**ANBEFALET AF
DYRENES
BESKYTTELSE**

SPECIFIKATION

**MÆRKEKRAV
SLAGTEFJERKRÆ**

Indhold

OM ANBEFALET AF DYRENES BESKYTTELSE	3
Høje krav til dyrevelfærd under mærket Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse	3
Kontrol af Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse	3
Kontrolgebyr.....	4
KRAV FOR SLAGTEFJERKRÆPRODUKTION OMFATTET AF MÆRKET "ANBEFALET AF DYRENES BESKYTTELSE"	5
Primærproducenten	5
§1 Specifikationen.....	5
§2 Race	5
§3 Stalde	5
§4 Udeareal	6
§5 Management.....	7
§6 Foder og vand	7
§7 Sygdoms- og sundhedskontrol.....	7
§8 Drift.....	8
§9 Indfangning, Transport og Slagtning	8
RAMME FOR EGENKONTROLPROGRAM I SLAGTEFJERKRÆPRODUKTION OMFATTET AF MÆRKET "ANBEFALET AF DYRENES BESKYTTELSE"	10
Ad §2 Race	10
Ad §3 Stalde.....	10
Ad §4 Udeareal	11
Ad §5 Management	11
Ad §6 Foder og vand	11
Ad §7 Sygdoms- og sundhedskontrol	11
Ad §9 Indfangning, Transport og Slagtning.....	12
BILAG 1. TRANSPORTERKLÆRING	13
BILAG 2. ERKLÆRING TIL SLAGTERI - FJERKRÆ	14

Om Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse

Siden 1992 har mærket Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse vist vejen fremad for et godt dyreliv for dyrene i landbruget. Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse sætter standarden for hvordan dyrene i landbruget kan få et godt dyreliv der indebærer:

- Adgang til vand og føde efter dyrets behov
- Godt fysisk miljø og levesteder for det enkelte dyr
- God sundhed og mental trivsel
- Sociale behov dækket afhængigt af dyrets behov
- Beskyttelse mod smerte, angst og lidelse
- Mulighed for selv at til- og fravælge positive og negative oplevelser og sanseindtryk

Når forbrugerne vælger Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse, øges efterspørgslen efter produkter fra dyr, der har levet et godt liv med adgang til det fri. Mærket giver forbrugerne muligheden for nemt at vælge fødevarer produceret med god dyrevelfærd; der er kun ét højt minimumsniveau for dyrevelfærd under Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse.

Høje krav til dyrevelfærd under mærket Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse

Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse stiller høje krav til dyrevelfærd i besætningerne samt under transport og slagtning. Kravene til mærket Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse er fastsat ud fra videnskabelige og praktiske erfaringer med dyrevelfærd. Kravene for hver dyreart fremgår af den tilhørende specifikation.

Kravene skal være opfyldt for, at producenten kan være godkendt under mærket. Mærket indeholder desuden anbefalinger til, hvordan man kan gøre det endnu bedre for dyrene.

I samarbejde med producenterne arbejder Dyrenes Beskyttelse løbende med at forbedre mærkekravene, så Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse til enhver tid er i overensstemmelse med høj dyrevelfærd.

Kontrol af Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse

Dyrenes Beskyttelses Kontrolenhed (DB Kontrol) varetager kontrollen med mærkeordningen.

Troværdigheden af Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse sikres ved uafhængig tredjepartskontrol af kravene til både dyrevelfærd og sporbarhed.

Besætningerne under Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse godkendes ved et indledende kontrolbesøg og kontrolleres derefter som minimum én gang om året. På kontrolbesøgene gennemgås dyrene og de fysiske forhold for at sikre, at specifikationen overholdes. Da der er fokus på god dyrevelfærd året rundt, gennemføres kontrolbesøgene på skiftende årstider. Besøgene kan foregå enten anmeldt eller uanmeldt.

Til at følge DB Kontrols arbejde er der nedsat en kontrolkomité. Kontrolkomitéen skal sikre DB Kontrols uvildighed og interessenternes tilfredshed med DB Kontrol. Kontrolkomitéen består af et repræsentativt antal medlemmer fra Dyrenes Beskyttelse, DB Kontrol, producenter, slagteri/distributør, Økologisk Landsforening, Forbrugerrådet Tænk og detailhandelen.

Producenterne under Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse skal naturligvis også efterleve lovgivningens krav til dyrehold. Hvis der modtages anmærkninger fra myndigheder eller andre klager over besætningen, skal DB Kontrol straks orienteres om dette.

Kontrolgebyr

Til dækning af udgifter i forbindelse med godkendelses- og kontrolbesøg i besætninger opkræves kontrolgebyr. Se Dyrenes Beskyttelses hjemmeside under *bliv producent*.

Link her: <https://www.dyrenesbeskyttelse.dk/bliv-producent>.

Krav for slagtefjerkræproduktion omfattet af mærket "Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse"

Primærproducenten

§1 Specifikationen

Dyrenes Beskyttelse er ansvarlig for specifikationen. Producenten er ansvarlig for at overholde denne specifikation med mærkekrav for slagtefjerkræ, som dækker produktion af slagtekyllinger, ænder, kalkuner og gæs under mærket "Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse".

§2 Race

Slagtefjerkræ skal generelt være af en langsomt voksende race, hvilket for slagtekyllinger betyder, at den gennemsnitlige daglige tilvækst ikke overstiger 38 g om dagen. For kalkuner må den gennemsnitlige daglige tilvækst højst være 90 g om dagen.

Berberi-anden er ikke tilladt under mærket, da racen er vanskelig at holde på grund af et højt aggressionsniveau.

§3 Stalde

§3, stk. 1 Flokstørrelse og belægningsgrad

Der må maksimalt være 9.600 kyllinger i en flok med slagtekyllinger, og belægningsgraden må ikke overstige 30 kg/m².

Kalkuner må maksimalt gå 2.500 kalkuner i en flok, og belægningsgraden må ikke overstige 30 kg/m².

Ænder må maksimalt gå 4.000 hunde eller 3.200 handyr i en flok, og belægningsgraden må ikke overstige 30 kg/m².

Gæs må maksimalt gå 2.500 gæs i en flok, og belægningsgraden må ikke overstige 21 kg/m².

§3, stk. 2 Temperatur og ventilation

Temperaturforholdene skal svare til fuglenes behov for varme ved en given alder (35°C for daggamle slagtekyllinger). Isolering, opvarmning og ventilation af bygninger skal sikre, at luftcirkulationen, temperaturen, den relative luftfugtighed og ammoniak-koncentrationen holdes på et niveau, der ikke er skadeligt for fuglene. Ventilationsforholdene skal sikre, at strøelsen holdes tør.

§3, stk. 3 Lys

Der skal være dagslys i stalden, og fuglene skal have et lysprogram, der sikrer dem en normal døgnrytme, hvilket betyder, at fuglene skal have en sammenhængende hvileperiode på mindst 8 timer uden kunstigt lys.

Det er for gæs tilladt at have vågebelysning om natten i stalden (max. 5 lux), da de har behov for at kunne orientere sig for ikke at blive urolige.

§3, stk. 4 Siddepinde

For slagtekyllinger skal der være stabile hvilepladser til alle kyllinger. Det kan være siddepinde, faste plateauer eller halmballer, der løbende udskiftes, således at der altid er en forhøjet hvileplads til hver kylling i flokken. Siddepindene skal placeres, så kyllingerne ikke afsætter gødning på hinanden.

Der er ikke krav om siddepinde til kalkuner, ænder og gæs.

§3, stk. 5 Strøelse

Der skal være strøelse i hele stalden, og der skal strøs efter behov, således at strøelsen i hele produktionsperioden er tør og løs i overfladen. Ammoniak-koncentrationen i hele stalden må ikke overstige 25 ppm.

§3, stk. 6 Udgangshuller

For at sikre alle fugle nem adgang til udearealet skal der være ind- og udgangshuller med en samlet længde på mindst 4 meter pr. 100 m² staldareal, dog må udgangshullerne være under 4 meter pr. 100 m² stald for gæs. Udgangshullerne skal være jævnt fordelt over hele stalden og have låger, som kan lukkes. For at undgå træk i stalden anbefales det, at hullerne sidder forskudt i forhold til hinanden. Området uden for udgangshullerne skal være veldrænet, og de øverste 10 cm udskiftes årligt, hvis der ikke gennemføres foldskifte.

§4 Udeareal

§4, stk. 1 Krav til udeareal

Fra fuglene er fuldt befjerede, dog senest fra 6-7 ugers alderen i sommerperioden og senest 9 ugers alderen om vinterperioden (1. oktober – 15. april), skal de have adgang til udearealer med græs og anden vegetation, der giver dem beskyttelse og læ-muligheder. Hvis der ikke er træer og buske i udearealet, skal der etableres anden form for læ og skygge, f.eks. ved hjælp af halmballer og vindfang.

Slagtefjerkræ - og produkter fra fjerkræ - mister ikke godkendelsen til brug af mærket "Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse", når dyrene holdes under særlige forhold, som er påkrævet for at mindske risikoen for smitte med aviær influenza (fugle-influenza). Dette gælder, uanset hvor lang tid restriktionerne skal efterleves. Hvis fjerkræet holdes inde, er det et krav, at dyrene hele tiden skal have adgang til tilstrækkelige mængder grovfoder og har mulighed for at skrabe og støvbade.

§4, stk. 2 Belægningsgrad og foldskifte

Slagtekyllinger skal have mindst 1 m² udeareal pr. kylling, dog skal udearealet mindst være 1000m² per flok. Kalkuner og ænder skal have mindst 5 m² udeareal pr. fugl, og gæs skal have mindst 15 m² udeareal pr. fugl, og de skal være ude mindst halvdelen af deres liv.

Udearealet skal være med god placering, beplantning og vegetation, som sikrer, at slagtefjerkræ bruger hele udearealet. I vinterperioden (1. oktober til 15. april) kan fuglene kortvarigt holdes inde i dårligt vejr.

Der skal være mindst 60 dages tomgangsperiode i hønsegården/udearealet om året i vækstsæsonen eller 120 dage hvert andet år i vækstsæsonen. Vækstsæsonen regnes for den 1. marts til 1. november. For slagtekyllinger skal tomgangsperioden være mindst 21 dage mellem to flokke, og perioden behøver ikke ligge i vækstsæsonen.

Der kan ses bort fra tomgangsperiode, hvis der laves glidende foldskifte. Kravet om tomgangsperiode gælder heller ikke, hvis det samlede udeareal er mindst 6 m² per kylling, og udearealet er tilplantet, så det har skov- eller plantagelignende karakter.

Hvis det ikke er muligt at etablere foldskifte umiddelbart udenfor udgangshullerne, skal de øverste 10 cm jord/belægning udskiftes hvert år.

§4, stk. 3 Hegning

Hele udearealet skal tilstrækkeligt indhegnes for at beskytte fuglene mod rovdyr, og hegnet skal være så højt, at fuglene ikke flyver over.

§4, stk. 4 Adgang til badevand

Ænder skal i udearealet have fri adgang til badevand, hvor de kan få hovedet under vand og rense deres næb. Det anbefales endvidere at give ænder adgang til badekar, som giver dem mulighed for at svømme og få hele kroppen under vand.

§5 Management

Inventar og fodringsanlæg skal være i god stand.

Fuglene skal gå normalt og må ikke have trædepudesvidninger.

Der må ikke anvendes delslagting.

Det er ikke tilladt at stække fjerkræ (klippe svingfjerene) som holdes under mærket Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse.

§6 Foder og vand

§6, stk. 1 Adgang til vand

Fuglene skal have fri adgang til frisk og rent drikkevand.

Vandautomater skal være jævnt fordelt over hele stalden, og der skal være tilstrækkelig antal steder med vand således at alle fugle har fri adgang til vand.

Ænder og gæs skal i stalden have fri adgang til et vandtrug, som de kan drikke fra, og hvor de kan rense deres næb. Drikkenipler er ikke tilladt til ænder og gæs.

§6, stk. 2 Krav til foder

Fuglene skal have fri adgang til foder af god kvalitet. Der skal fodres efter normer svarende til fuglenes daglige behov.

Udfodring og opbevaring af fodermidler skal ske under hygiejniske forhold.

Foder- og vandautomater skal være jævnt fordelt over hele stalden, og der skal være tilstrækkelig trugplads til, at alle fugle har fri adgang til foder.

Det er ikke tilladt at bruge vækstfremmere, farvestoffer samt kød- og benmel i foderet. Desuden må foderet ikke indeholde antibiotika eller andre lægemidler.

§6, stk. 3 Grovfoder

Fuglene skal, fra de er 3 dage gamle, dagligt tildeles grovfoder. Grovfoder kan være frisk afklippet græs, ensilage eller andet grønt. Halm defineres ikke som grovfoder.

§7 Sygdoms- og sundhedskontrol

Der skal tages hånd om syge og tilskadekomne dyr.

DYRENES BESKYTTELSE

Den praktiserende dyrlæge skal være orienteret om kravene i specifikationen.

Der skal foretages dyrlægebesøg med besætningsgennemgang i besætningen mindst én gang om året (Der må maksimalt være 12 måneder mellem hvert to sådanne dyrlægebesøg).

Der skal tages salmonellaprøver af hvert hold kyllinger. Efter behov kan der i samråd med dyrlægen anvendes et vaccineprogram, og ved sygdomsudbrud (som f.eks. coccidiose) skal fuglene straks behandles.

§7, stk. 1 Krav til indgivelse af lægemidler

Hvis producenten eller den person, der foretager eventuel efterbehandling af syge dyr, ikke er fuldtidsbeskæftiget inden for husdyrproduktion eller har mindst 6 mdrs. praktisk erfaring med husdyrhold (herunder indgivelse af lægemidler), skal vedkommende have deltaget i et af Fødevarestyrelsen godkendt medicin håndteringskursus.

Ved brug af såvel receptpligtig som håndkøbsmedicin skal behandlede fugle tilbageholdes to gange så længe som lovbealet.

Der skal føres journal over al anvendelse af medicin. Journalen skal opfylde kravene til medicinregistrering, jf. bekendtgørelsen om lægemidler til dyr.

§8 Drift

Alle dyr skal tilses dagligt, og samtlige medarbejdere skal være velinstruerede.

§8, stk. 1 Krav til parallelproduktion

Al produktion af henholdsvis slagtekyllinger, ænder, kalkuner og gæs på ejendommen skal opdrættes i overensstemmelse med specifikationen.

§8, stk. 2 Egenkontrol

Producenten er ansvarlig for, at specifikationen efterleves i primærproduktionen, og at egenkontrollen udføres i overensstemmelse med specifikationen og det gældende egenkontrolprogram (Se afsnittet: Ramme for egenkontrolprogram i slagtefjerkræproduktion omfattet af mærket "Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse").

§8, stk. 3 Registrering

Besætningen skal være registreret i CHR.

§8, stk. 4 Klager

Producenten er forpligtet til at notere eventuelle klager over produktion omfattet af mærket "Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse".

§9 Indfangning, Transport og Slagtning

§9, stk. 1 Indfangning

Indfangningen af fuglene skal ske under hensyntagen til deres velfærd. Det er ikke tilladt at bære fuglene i ét ben eller at tage fat i hovedet. Opholdet i transportkasserne skal være så kort som muligt, og fuglene skal have plads til at bevæge sig i kasserne.

§9, stk. 2 Transport

Transport skal ske direkte til slagtning, og den samlede transporttid må ikke overstige 8 timer (inklusive på- og aflæsning). Under transporten skal det sikres, at fuglene ikke får det for varmt.

Der skal opbevares en gyldig transporterklæring på ejendommen.

§9, stk. 3 Slagtning

Slagtning skal foregå så skånsomt som muligt, og altid med forudgående bedøvelse.

Fuglene skal slagtes samme dag, de er leveret.

Fuglene skal slagtes i Danmark.

Før slagtning anbefales det, at slagtekyllinger og kalkuner bedøves ved trinvis gasbedøvelse, mens de opholder sig i transportkasserne.

Ramme for egenkontrolprogram i slagtefjerkræproduktion omfattet af mærket "Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse"

Rammeegenkontrolprogrammet er en overordnet beskrivelse af egenkontrollen hos primærproducenten. Erklæringerne, bilag 1 og 2, eller tilsvarende dokumentation, der sikrer kravene i erklæringerne opfyldes, kan anvendes i egenkontrollen.

Den driftsansvarlige er ansvarlig for egenkontrollen.

Følgende dokumenter sikrer, at kravene i specifikationen "Mærkekrav - Slagtefjerkræ" er overholdt:

- CHR-besætningslister
- Logbog med registrering af besætningshændelser
- Markplaner (ved udegående dyr)
- Indlægs- og følgesedler for foderindkøb
- Staldoversigt med mål og arealer (indvendige mål)
- Dyr lægerapporter og -journaler
- Tilbageholdelsessedler
- Fakturaer fra foderindkøb og dyrlæge
- Erklæringer (bilag 1 og 2) eller tilsvarende dokumentation

Dokumentationen opbevares for de sidste 2 år.

Nedenstående afsnit refererer til afsnit under *Krav for slagtefjerkræproduktion omfattet af mærket "Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse"*.

Ad §2 Race

Kontrolparameter:

- Der skal anvendes en langsomt voksende fjerkrærace i produktionen af slagtekyllinger.

Dokumentation:

- Der skal foreligge dokumentation for hvilken race, der benyttes i produktionen, samt racens daglige tilvækst.

Ad §3 Stalde

Ad §3, stk. 1 Flokstørrelse og belægningsgrad

Kontrolparameter:

- Der skal være tilstrækkelige indendørs-arealer til rådighed.

Dokumentation

- Oversigt over alle stalde med angivelse af mål og arealer (Dokumentationen opbevares for de sidste 2 år).
- Antallet af indsatte fugle noteres på staldblok (Dokumentationen opbevares for de sidste 2 år).

- For kyllinger og kalkuner skal antal indsatte fugle og fuglenes gennemsnitlige vægt ved udsætning noteres (Dokumentationen opbevares for de sidste 2 år).

Ad §4 Udeareal

Ad §4, stk. 1 Krav til udearealer

Kontrolparameter:

- Der foretages løbende registrering af besætningshændelser, herunder ved hvilken alder fuglene fik adgang til udearealet, og de perioder der ikke har været adgang til udearealet på grund af dårligt vejr.

Dokumentation:

- Staldblok med registrering af besætningshændelser. Dokumentationen opbevares for de sidste 2 år.

Ad §5 Management

Kontrolparameter:

- Regelmæssig monitorering af trædepudesvidninger.

Dokumentation:

- Slagteriets opgørelse af trædepudesvidninger ved slagtning. Dokumentationen opbevares for de sidste 2 år.

Ad §6 Foder og vand

Ad §6, stk. 1 Krav til foder og vand

Kontrolparameter:

- Foder kontrolleres ved daglig håndtering.
- Indlægs- og følgesedler kontrolleres ved modtagelse af foderleverancer.

Dokumentation:

- Følge- og indlægssedler samt fakturaer. Dokumentationen opbevares for de sidste 2 år.

Ad §7 Sygdoms- og sundhedskontrol

Ad §7, stk. 1 Krav til indgivelse af lægemidler

Der skal føres journal over al anvendelse af veterinærmedicin og dødelighed samt enhver anden anvendelse af sygdomsbekæmpende midler.

Kontrolparameter:

- Brug af veterinærmedicin og tilbageholdelsestider registreres løbende.
- Dødeligheden opgøres ugevis.

Dokumentation:

- Tilbageholdelsessedler (Dokumentationen opbevares for de sidste 2 år).
- Dyrlægeregninger (Dokumentationen opbevares for de sidste 2 år).
- Registreringer af dødeligheden (Dokumentationen opbevares for de sidste 2 år).

Ad §9 Indfangning, Transport og Slagtning

Ad §9, stk. 2 Krav til transport

Kontrolparameter:

- Fuglene transporteres kun af transportører, der har underskrevet en transporterklæring.

Dokumentation:

- Gyldig transporterklæring. Dokumentationen opbevares i hele gyldighedsperioden.

Bilag 1. Transporterklæring

Transport af dyr til slagteri omfattet af mærket "Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse".

Erklæringen omfatter dyr, der transporteres fra:

Navn (producent): _____

Adresse: _____

CHR-nummer: _____ Leverandørnummer: _____

Undertegnede transportansvarlige erklærer hermed, at dyr fra ovennævnte producent vil blive transporteret under overholdelse af følgende krav:

1. Transportvej og transporttid
  - a. Dyr transporteres direkte fra producent til slagteri.
  - b. Transporttiden overstiger ikke otte timer (inklusive på- og aflæsning).
  - c. Fuglene har plads til at bevæge sig i kasserne.

Navn (transportansvarlig): _____

Adresse på planlagt bestemmelsessted for transport:

_____

Undertegnede transportansvarlige indestår for, at ovenstående krav overholdes ved transport af slagtefjerkræ til slagting omfattet af mærket "Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse" fra ovenstående producent.

_____
Dato

_____
Underskrift, Transportansvarlig

Denne erklæring er gyldig i 5 år, opbevares i gyldighedsperioden af producenten og vises på forlangende til DB Kontrol. Den transportansvarlige opbevarer en kopi af erklæringen.

Bilag 2. Erklæring til slagteri - fjerkræ

vedrørende levering af fjerkræet til slagting under mærket "Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse". Denne erklæring skal ledsage fjerkræet under transport til slagteri og afleveres til modtagekontrollen på slagteriet.

Leverandør: Navn: _____

Adresse: _____

CHR-nummer: _____ Leverandør nummer: _____

Er besætningen under offentligt tilsyn for salmonella (sæt kryds): Nej _____ Ja _____

Undertegnede leverandør erklærer hermed, at fjerkræet er produceret i overensstemmelse med specifikationen for mærket "Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse" og er leveret fra min besætning.

_____
Dato

_____
Underskrift, Sælger

Udfyldes af transportør:

Er leveret fra dennes besætning kl.: _____ den _____
(dato) (Underskrift)

Vognens reg. nr. _____ Anhænger reg. nr. _____

Forbeholdt slagteriets modtagekontrol:

Afleveringstidspunkt kl. _____ Transporttid _____

Ovenstående dyr er modtaget og gældende vilkår for transport af fjerkræ omfattet af mærket "Anbefalet af Dyrenes Beskyttelse" er fulgt: _____

Undertegnede erklærer hermed for kontrol af ovenstående.

Dato: _____ Underskrift: _____